

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2065

เรื่อง จิตรกรรมและประติมากรรมบริเวณอาคารรัฐสภา
เรียบเรียง นางสุภัทร คำมุงคุณ วิทยากรเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ กุมภาพันธ์ 2561

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 พระที่นั่งอนันตสมาคมนับเป็นสถานที่สำคัญที่ใช้สำหรับการประชุมสภาเรื่อยมา จนกระทั่งในปี 2512 คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติอนุมัติให้มีการจัดสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ และได้ตกลงทำสัญญาก่อสร้างกับผู้รับเหมาในปี 2513 โดยมีพันเอก นายวรการบัญชา ประธานรัฐสภาในขณะนั้น เป็นผู้ลงนามฝ่ายว่าจ้างด้วยราคาก่อสร้าง จำนวน 51,027,360 บาท โดยจัดสร้างอาคาร 3 หลัง ประกอบด้วย อาคารหลังที่ 1 เป็นสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา สำหรับเป็นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ ห้องประชุมของสภา และห้องประชุมกรรมการของวุฒิสภาและสภาผู้แทน อาคารหลังที่ 2 เป็นอาคาร 7 ชั้น สำหรับใช้เป็นโรงพิมพ์ของรัฐสภา ห้องรับรอง ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ของรัฐสภา และห้องทำงานของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน และอาคารหลังที่ 3 เป็นอาคารสโมสรรัฐสภา 2 ชั้น สำหรับให้บริการอาหารและเครื่องดื่มตลอดจนบริการทั่ว ๆ ไป โดยได้มีพิธีวางศิลาฤกษ์ตั้งอาคารรัฐสภาในปี 2514 และได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จสามารถใช้เป็นที่ประชุมครั้งแรกเมื่อปี 2517

ส่วนบริเวณโดยรอบอาคารรัฐสภานั้น ได้รับการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมจากรองศาสตราจารย์ แสงอรุณ รัตกสิกร โดยได้มีการออกแบบสวนรัฐสภาและประติมากรรมลอยตัวบริเวณรอบอาคาร ทั้งนี้ เมื่อเข้ามายังบริเวณทางด้านซ้ายหน้าอาคารรัฐสภา 1 จะปรากฏประติมากรรมรูปดอกไม้ทอง ซึ่งทำจากเหล็กลอยตัวอยู่กลางสระน้ำ มีสีเหลืองทองอร่ามสะท้อนแสงเป็นเงาทอดลงบนพื้นน้ำด้านหน้าอาคาร ลักษณะกลีบของดอกไม้ทองจะมีความสมบูรณ์และความสูงต่ำลดหลั่นแตกต่างกัน โดยกลีบดอกสุดท้ายมีลักษณะสมบูรณ์และชูยอดสูงเด่นกว่ากลีบอื่น ๆ อันแสดงถึงสัญลักษณ์ความเจริญเติบโตของระบบการปกครองที่คาดว่าจะบรรลุเป้าหมายสูงสุด ส่วนลักษณะของกลีบดอกอื่นที่สั้นกว่าและมีความไม่สมบูรณ์เท่ากับกลีบดอกสุดท้ายสื่อความหมายถึงอุปสรรคของการพัฒนาระบบการปกครองในอดีต และเมื่อเดินผ่านประติมากรรมดอกไม้ทองมายังประตูทางเข้าด้านหน้าของอาคารรัฐสภา 1 จะสังเกตเห็นประติมากรรมหินอัดเป็นรูปปั้นผู้หญิง มีลักษณะสีออกขาว ยืนลอยตัวอยู่ในสระน้ำทางด้านซ้ายและด้านขวาของประตูทางเข้าอาคาร โดยด้านซ้ายจะเป็นรูปปั้นผู้หญิงยืนแบกหม้อน้ำไว้บนไหล่ เป็นสื่อแสดงถึงสัญลักษณ์ของน้ำ ส่วนด้านขวาเป็นรูปปั้นผู้หญิงยืนแบกท่อนไม้ เป็นสัญลักษณ์หมายถึงดิน และเมื่อเดินเข้าไปในอาคารจนกระทั่งออกสู่ประตูด้านหลัง ที่บริเวณมุม

ด้านหลังของภายนอกอาคารรัฐสภา 1 ทั้ง 2 ด้านจะมีประติมากรรมหินอัดลอยตัวอยู่บนแท่น โดยมีมุมด้านหลัง ขวามุมด้านนอกของอาคารรัฐสภา 1 จะปรากฏรูปปั้นนก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของลม หมายถึง ความเย็น ความสงบ และสันติสุข ส่วนมุมด้านหลังซ้ายภายนอกของอาคารรัฐสภา 1 จะปรากฏรูปปั้นไฟ เป็นสัญลักษณ์ของพลังงาน อุตสาหกรรม โดยรูปปั้นประติมากรรมหินอัด บริเวณรอบนอกอาคารรัฐสภา 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้สื่อความหมายถึง “ความแข็งแกร่ง ความเจริญรุ่งเรือง ความสงบสุข และความมั่นคงของรัฐสภา

ส่วนบริเวณภายในอาคารรัฐสภา 1 เมื่อเดินขึ้นมาที่บริเวณชั้น 2 และชั้น 3 จะมีการประดับตกแต่ง ด้วยภาพจิตรกรรมสีน้ำมันขนาดใหญ่จำนวน 50 ภาพ ซึ่งมีความวิจิตรงดงามทางศิลปกรรมเป็นอย่างยิ่ง ประดับ ติดผนังเรียงรายรอบห้องประชุมรัฐสภา โดยเป็นภาพที่แสดงถึงพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ไทย ในรัชกาลที่ 1 จนถึงรัชกาลที่ 9 โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้รับความร่วมมือจาก คณะอนุกรรมการด้านพระมหากษัตริย์ในคราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ซึ่งมีจิตรกรที่มีชื่อเสียงเป็นผู้วาดภาพและได้มอบให้กับรัฐสภา เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณและน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณที่ทรงมี ต่ออาณาประชาราษฎร์ รวมถึงการประดับตกแต่งด้วยภาพอื่น ๆ ภายในอาคารรัฐสภา 1 ที่มีการออกแบบ ลวดลายศิลปะไว้อย่างน่าสนใจและแฝงด้วยความหมาย เช่น ภาพติดผนังที่มีขนาดใหญ่บริเวณชานบันไดทาง ขึ้นของประชาชนที่อยู่ระหว่างทางขึ้นบันไดชั้น 2 ไปยังชั้น 3 ของอาคาร โดยภาพนี้สื่อถึงความหวังอนาคตของ ประเทศ ภายในผืนภาพขนาดใหญ่จะมีการบอกเล่าเรื่องราวเรียงร้อยกัน โดยด้านซ้ายของภาพจะวาดเป็น รูปเด็กงอตัวอยู่ในไซ่ทอง อันหมายถึงประชาชนรุ่นใหม่ของประเทศ บริเวณที่ล้อมรอบรูปเด็กใช้สีที่รุ่งเรือง แสดงภาพพืชพันธุ์ไม้ที่แตกผลออกมารับแสงตะวันสีทองโปรยลงมา ขยับถัดมาจะมีรูปรั้งผึ้ง แสดงถึงความ สมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าไม่รู้จักใช้ให้เป็นที่ก็จะสูญสิ้นไป ส่วนด้านขวาของผืนภาพเป็นรูปปลาใหญ่ อ้าปากเห็นเขี้ยวอันแหลมคมกำลังจะกินรูปอัญมณี สื่อความหมายถึง สมบัติทางวัฒนธรรมของชาติที่กำลังถูก คุกคามจากภัยภายนอกหรือจากภัยอันเกิดการหลงผิดที่คนไทยเห็นว่าวัฒนธรรมของตนไร้ค่า และเมื่อเดินผ่านชาน บันไดดังกล่าวขึ้นมายังบริเวณชั้น 3 ของอาคารแล้ว จะเห็นภาพขนาดต่าง ๆ จำนวน 8 ภาพ ติดผนังเรียงรายที่ บริเวณทางเข้าห้องฟังการประชุมของประชาชน เช่น ภาพบ้านเมืองมีพื้นสีแดงเรือ ภาพรัฐธรรมนูญวางบนมัด ของธัญพืช ภาพพระอาทิตย์ส่องแสงเต็มดวง และภาพอักษรศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง เป็นต้น ซึ่งลักษณะของกรอบภาพมีรูปทรงเป็นเหลี่ยมมุม ลวดลายภายในแต่ละภาพสวยงามแปลกตา ใช้สีดำ สีทอง และสีเงิน เปล่งแสงเป็นประกายแวววาวสะดุดตาแก่ผู้ที่ได้พบเห็น

ในปัจจุบันอาคารรัฐสภามีความคับแคบ และกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างอาคารรัฐสภา แห่งใหม่ หรือสัปปายะสภาสถาน ณ บริเวณที่ดินราชพัสดุ ถนนทหาร (เกียกกาย) หลังจากอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ จะได้มีการย้ายที่ทำการไปยังสถานที่แห่งใหม่ สถาปัตยกรรมอาคารรัฐสภาแห่งนี้ จะกลายเป็นอดีตแห่งความทรงจำตลอดไป

บรรณานุกรม

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. (ม.ป.ป.). **ภูมิสถาปัตยกรรม**. สืบค้น 7 ธันวาคม 2560 จาก <http://www.land.arch.chula.ac.th/built-environment/60>
- ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์. (2517). **รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (2475-2517)**. กรุงเทพฯ: ช. ชุมมนุชช่าง.
- ยกย่อง 241 ศิลปินผู้ล่วงลับเป็น "บรมศิลปิน". (22 มิถุนายน 2559). สืบค้น 7 ธันวาคม 2560 จาก <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9590000062404>
- รองศาสตราจารย์แสงอรุณ รัตกลีกร. (13 กันยายน 2553). สืบค้น 4 ธันวาคม 2560 จาก <http://tanutdej.blogspot.com/2010/09/blog-post.html>
- สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. (2535). **60 ปี รัฐสภาไทย**. ม.ป.ท.: อักษรสัมพันธ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). **คู่มือนำชมรัฐสภา**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- _____. (2559). **ความเป็นมาโครงการ**. สืบค้น 7 ธันวาคม 2560 จาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid=33819&filename=index